

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חזק³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, ו„הוא מקום המקדש גופי“ דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

32) ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה להגדלת והרחבת בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידי הק'. המו"ל].

33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – ש„הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו“ (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ר"ח סיון

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כח

(תרגום הפשו')

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ראש חודש סיון

פרץ, ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשירות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שעי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", עי"ז ש"פּרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ", "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770) הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני"ש שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

23 אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

24 מיכה ב, יג.

25 ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

26 ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני השי"ת בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

27 תבוא כט, ג.

28 ברכות ל, א.

29 שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

30 משלי יד, כח.

31 ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

א. "ביום הזה באו מדבר סיני"

על הפסוק "בחודש השלישי... ביום הזה באו מדבר סיני... ויחן שם ישראל נגד ההר"¹ אומרים חז"ל², שבמלים "ביום הזה" הכוונה היא לראש חודש סיון, החודש השלישי, שביום זה הגיעו בני ישראל להר³ סיני.

עצם הגעתם של בני ישראל להר סיני, אף לפני קבלת התורה, היא מעלה נפלאה ביותר, כנאמר בהגדה "אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דינו".⁴ עצם השתתפות "נגד ההר" גרמה לבני ישראל להתעלות מיוחדת, כדברי חז"ל⁵ על הפסוק "ויחן שם ישראל" – "כאיש אחד בלב אחד"⁶: על ידי חנייתם של בני ישראל "נגד ההר" הם התאחדו באחדות מושלמת, "כאיש אחד בלב אחד".

ואם כך, אנו מוצאים דבר פלא, לכאורה, לגבי ראש חודש סיון:

בגמרא⁷ מפורט בהרחבה כיצד הכין משה

רבינו את ישראל לקבלת התורה⁸ במשך הימים מוזמן הגיעם להר סיני ועד ליום מתן תורה: ב' סיון – "אמר להו ואתם⁹ תהיו לי ממלכת כהנים"¹⁰, ג' סיון – מצות הגבלה, ד' סיון – ציווי הפרישה, ה' סיון¹¹ – "בנה מזבחה והקריב עליו קרבן" ועד לאמירת נעשה ונשמע על ידי כל ישראל. ואילו לגבי ראש חודש סיון, יום הגעתם להר סיני, נאמר בגמרא¹² "לא אמר להו ולא מידי משום חולשא דאורחא" (=לא אמר להם מאומה מפני חולשת הדרך): כיון שבני ישראל נחלשו מטורח¹³ הדרך, התחיל משה¹⁴ בהכנות לקבלת התורה רק ביום שלמחרת (ב' סיון).

דבר זה אינו מובן כלל: ידועים דברי חז"ל¹⁵, שבצאת ישראל ממצרים היתה להם תשוקה עצומה לקבלת התורה, עד כדי כך שספרו את הימים שנותרו עד מתן תורה. ומובן, שככל שהתקרב יום מתן תורה, כך

8 בל' אדה"ז שם: התחיל משה להתעסק עמהם בענין קבלת התורה.

9 יתרו שם, ו.

10 ובשו"ע אדה"ז שם מוסף, וגו' – נת' בלקו"ש (המתורגם) ח"ח ע' 22 ואילך (וראה הערה 30 שם).

11 שבת פה, א. מכילתא (ורש"י) יתרו יט, י"א. פרש"י עה"ת משפטים כד, ד. – הדיעות בחז"ל ומפרשים עד"ז נקבצו בתור"ש שם עה"פ ובמילואים לשם סכ"ז. וראה לקו"ש [המתורגם] חכ"ח ע' 17 ואילך.

12 בשו"ע אדה"ז שם לא הובא ענין זה רק ש"מ"ד אחר ר"ח התחיל משה כו". והטעם בפשטות – כי אדה"ז מביא רק הנוגע לענינו שבשו"ע, הטעם לאי אמירת תחנון בימים אלו. וראה לקו"ש שם ע' 21 הערה 15.

13 ראה ר"ח שבת שם. ובמדרש לקח טוב (יתרו שם, י) "היו טרודים מן הדרך".

14 כ"ה בר"ח שבת שם, דהקב"ה אמר למשה אתם ראייתם גו' בר"ח, והוא יומא לא אמר להו משה לישאל מידי משום חולשא דאורחא וטרח"י". – ולפי פרש"י שם (סע"ב). וכ"כ בפירושו עה"ת יתרו יט, ג, דמשה עלה רק בהשכמה דיום שני, צריך לומר, שהקב"ה לא אמר למשה לעלות בר"ח (ולמסור מידי לבני"י) משום חולשא דאורחא (רא"ם יתרו שם, וראה בארוכה השקו"ט במפרשי רש"י שם. חד"ג מהרש"א

שם (פז, א ד"ה בתרי) ועוד. ואכ"מ). וראה לקמן הערה 17.

15 "הגדה" הובאה בר"ן סוף פסחים. ועוד (נסמן בלקו"ש [המתורגם] חכ"ב ע' 128 הערה 2).

1 יתרו יט, א"ב.

2 שבת פז, ב. מכילתא ופרש"י עה"פ.

3 בבחי' יתרו שם, שבר"ח באו מדבר סיני, וביום השני נעתקו וחנו כנגד ההר" (וראה רלב"ג שהובא לקמן הערה 18). אבל מפשטות ל' חז"ל (שהובא לקמן בפנים) דבר"ח "לא אמר כו' משום חולשא דאורחא" מוכח לכאורה שלא הייתה העתקה ממקום למקום (אורחא) – ביום ב', שכבר היו לפני יום ב' נגד ההר (ולהעיר מר"ח שבת שם: ומפורש בתורה כו').

4 ולהעיר, שבבחי' שם מביא בהמשך פירושו (תוכן מחז"ל זה) ע"ד סדר ההכנה למ"ת, ומ"מ כ' "ביום ר"ח .. באו מדבר סיני למחרתו .. נעתקו משם וחנו נגד ההר וצונו הקב"ה כו" – ולא הביא דבר"ח "לא אמר להו כו' משום חולשא דאורחא". ואולי לא גרס תיבות אלו בש"ס (ראה רש"י שבת שם: משום חולשא דאורחא גרסינן). ואכ"מ.

5 ראה גם אלשיך יתרו שם (סד"ה והשיב). ועוד – ע"ד פירושים במאמר זה ראה הגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים במקומו.

6 מכילתא ופרש"י עה"פ. תיב"ע עה"פ.

7 ל' רש"י. ובמכילתא (ותיב"ע) שם בשינוי ל' (נת' בלקו"ש [המתורגם] חכ"א ע' 113 ואילך).

8 שבת שם סע"ב ואילך (הן בדעת ר"י והן בדעת רבנן). הובא בשו"ע אדה"ז א"ח סו"ס תצד.

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו:

"רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסך נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז דייקא, לעתיד לבוא¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "פרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיוה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).

15) ישע"י יא, יא-יב.

16) תהלים קכו, ב.

17) משא"כ בזמן הגלות, שאסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).

18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדוד"ש שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.

20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – "סעועון סעוענטי".

21) ויצא כה, יד.

22) וישב לח, כט.

או ביום ראשון בשבוע (או ביום שני²⁰), בסמוך למנוחה גמורה²¹ של השבת²².

ואם כך, תמוה ביותר: מדוע נחלשו ישראל כל כך, עד כדי כך שלא היו מסוגלים לשמוע אפילו מלה אחת – "ולא מידי" – אודות קבלת התורה?

ב. חולשה רוחנית עקב צעידה רוחנית בדרך

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

במושג "חולשא דאורחא" אין מתכוונים חז"ל לחולשת הגוף עקב ההליכה הגשמית בדרך, אלא בעיקר לחולשה הרוחנית עקב ההליכה הרוחנית ב"דרך" אשר הלכו בה או בני ישראל.

בדיוק כשם שיש הליכה גשמית בדרך ממקום גשמי אחד למשנהו, כך יש הליכה רוחנית ב"דרך" רוחנית²³ – האדם פוסע ממצב (מקום²⁴) אחד ברוחניות לאחר – בעליה או בירידה, או מענין אחד לענין אחר. הליכה כזאת אפשרית במדות (שבלב – אהבה, יראה כו'), בכוחות השכל (שבמוח – הבנתו וכדומה), או באופנים ובדרגות בעבודת ה'.

כל זאת היא "הליכה בדרך" ברוחניות.

ובענינו: המסעות שנסעו בהם בני ישראל ממצרים ועד להר סיני, לא היו רק הליכה

שספרו את הימים שנתרו עד מתן תורה. ומובן, שככל שהתקרב יום מתן תורה, כך גדלה תשוקתם. ובודאי שבהגיעם להר סיני, מקום קבלת התורה, הרי התעורר אצל בני ישראל רגש עצום של תשוקה וצפיה לקבלת התורה¹⁶.

ואנו רואים בטבעם של בני אדם, שכאשר אדם חושק ביותר לדבר-מה, אין הוא מרגיש כלל את עייפותו, כך שהיא תעכב את השגת הפצו. ובמיוחד כאשר הוא קרוב ביותר להשגת מטרתו – הרי בודאי אין הוא חש או בעייפות גופו.

ותמוה, שבהיותם "נגד ההר", לאחר כל השבועות והימים של צפיה לקבלת התורה¹⁶, יתעכב משה רבינו¹⁴ בהכנת ישראל לקבלת התורה משום "חולשא דאורחא"?! ויותר מכך, כפי שמדייקים חז"ל – "לא אמר להו ולא מידי", הוא לא אמר להם אפילו מלה אחת¹⁷ בכל עניני ההכנה לקבלת התורה! ואף מצד ישראל: כיצד ייתכן שהסכימו "לנוח" ולא דרשו ממשה לשמוע משהו, לפחות, אודות קבלת התורה!

ובמיוחד, שלא היתה כאן "טירחא דאורחא" שגרמה להם חולשה גדולה, כי (א) מרפידים ועד הר סיני אין מרחק רב¹⁸. (ב) עצם הליכתם לא היתה כרוכה בטרחה רבה, שהרי ענן הכבוד הלך לפניהם ו"כל הנמוך מגביהו וכל הגבוה משפילו"¹⁹, כך שהליכתם היתה בדרך מישור. (ג) ראש חודש סיון חל

16) ובפרט עפ"י ש"באוה"ח יתרו יט, א. וראה רמב"ן שם. 17) אבל ראה פרש"י שבת פו, א ד"ה לכדתניא (ור"ה ששי) ובמהרש"א שם (וכ"ה בחידושי הר"ן שם בשם הרא"ה).

18) ראה רמב"ן בשלח יז, ה. ראב"ע בפ"י הקצר שם (ושם, ט). אברבנאל שם (ובפ"י יתרו שם בסוף פירושו עה"פ ויסעו מרפידים גו').

אבל בראב"ע יתרו שם (סוף פסוק א) דמרפידים לה"ס "ה' רב יותר ממרחק כל מסע" – הובא ברלב"ג שם, וממשיך: ועכ"ז הגיעו במדבר סיני ביום ההוא בעינו ולוה חנו שם במדבר שלא להטריחם יותר מן הראוי ואחר שכבר חנו שם זמן מה שבו להנות נגד ההר. ואכ"מ.

19) מכילתא בשלח יג, כא. ספרי ורש"י בהעלותך י, לד.

20) לדעת רבנן (שבת שם רע"א).

21) למ"ד (שבת שם ריש ע"ב) דבמרה "אתחומין נמי איפקוד".

22) שכבר נצטוו עלי' לפני זה במרה (שבת שם. סנהדרין נו, ב. מכילתא ורש"י בשלח טו, כה. רש"י משפטים (כד, ג) ואתחנן (ה, יב). ועוד). 23) להעיר מביאיה"ז לאדהאמי"צ ולהצ"צ (כרך ב) ר"פ וישלח.

24) מו"נ ח"א פ"ח. וראה הל' יסוה"ת פ"ב ה"ז. הצ"צ בלקוטי פ"י על המו"נ מע' מקום (בסו"ס החקירה ע' 148 ואילך).

(* ולהעיר שלחז מ"ד (שבת פז, ריש ע"ב) לא באו למדבר סיני ביום שנסעו מרפידים (ראה רש"י שם ד"ה למסעו) – היינו שנסעו ברי"ח רק מקצת הדרך. וראה חזדא"ג מהרש"א שבתערה 14.

מכך – בתורה עצמה יש דעות חלוקות, ויותר מכך: לא³⁰ ניתנו דברי תורה חתוכין, אלא כל דבר... מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא", ואלו ואלו דברי אלקים חיים³¹. ולפי זה מובן שלפי הטבע דקדושה וסדר הדברים ברוחניות היו "שאר כל החניות" במחלוקת לשם שמים.

אך בעומדם "נגד הדר" התרחש אצל בני ישראל חידוש מהותי, להיפך מן הטבע, שהתבטלו אצלם כל חילוקי הדעות והם התאחדו "כאיש אחד (ויותר מכך) בלב אחד": לא רק כאיש אחד באחדות הנראית בעיני בשר לגבי פעולותיהם וכדומה, שכל ישראל הסכימו להחליטה אחת לגבי העשייה בפועל³², אלא גם "בלב אחד" – אחדות מוחלטת, גם בלב, ברגש האדם.

ומובן, שטרחה כה עצומה, השתדלות ביגיעה רוחנית להגיע לאחדות זו, שהיא "מרחק רב ביותר" ברוחניות, לבטל כל אפשרות של מחלוקת, כולל מחלוקת לשם שמים, ואפילו בלב בלבד, גרמה לבני ישראל עייפות רבה, ולכן "לא אמר להו ולא מידי".

ד. ההכנה העיקרית – להגיע לנקודת האחדות

יש להסביר זאת ביתר עומק:

במושג "חולשא דאורחא" אין הכוונה רק לפגם כלשהו, שעקב חולשתם לא יכלו בני ישראל לעסוק בהכנות לקבלת התורה, אלא בענייננו, הרי זה להיפך: כאן "חולשא דאורחא" היא מעלה במצבם של ישראל, ואפשר לומר, שהיא נעלית אף יותר מההכנות המאוחרות יותר בימים הבאים.

כדי להבין זאת יש להקדים: אין לשער את המרחק הערכי הרב שבין משה רבינו לבין הפשוט שבפשוטים שבישראל, ואילו כאן נאמר "ויחן שם ישראל", שכל ישראל – ממושה רבינו ועד לפשוט שבפשוטים –

(30) מדרש תהלים יב, ז. וראה ירושלמי סנהדרין פ"ד ה"ב.

(31) עירובין יג, ב. וש"נ.

(32) ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 114 ואילך.

גשמית, אלא גם ובעיקר הליכה רוחנית, שינוי במצבם הרוחני של ישראל והתעלות בעבודת ה' – להתקרב ולהיות ראויים יותר לקבלת התורה. כנאמר בספרים²⁵ שבהיותם במצרים היו בני ישראל שקועים במ"ט שערי טומאה, ובכל יום היתה ספירה ועליה בשערים, עד שלאחר מ"ט עליות התעלו לגמרי – להיות "ממלכת כהנים וגוי קדוש" בזמן מתן תורה.

כל ה"מסעות" הללו – העליות בעבודת ה' – נעשו באופן מסודר של התעלות מדרגה לדרגה, אך העליה במסע זה מרפידים להר סיני היתה באופן של שינוי נייקור²⁶ – הם עברו "מרחק" רב ברוחניות, והתעלו באיך ערוך מעל לעליות בימים הקודמים, ומובן, שזה היה כרוך ב"טירחא" ויגיעה רבה בעבודת ה'.

ג. חניה זו – באחדות גמורה

את היחודיות של מסע זה מבטאים חז"ל במאמרם הנ"ל, על הפסוק "ויחן שם ישראל" – "כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומות ובמחלוקת"²⁷: ב"שאר כל החניות" היו תרעומות ומחלוקת, ודוקא בחניה נגד הדר התאחדו בני ישראל באחדות גמורה "כאיש אחד בלב אחד".

ויש לומר: המשמעות של "שאר כל החניות בתרעומות ובמחלוקת" אינה ח"ו כפשוטה, שהיתה בהם מחלוקת בעניינים גשמיים וכדומה, אלא הכוונה היא למחלוקת לשם שמים²⁸.

כי עקב התכוונות שהטביע הקדוש ברוך הוא בבני אדם הרי "אין דיעותיהן שוות"²⁹. ויותר

(25) זהר חדש ר"פ יתרו. וראה זח"ג צו, א"ב. לקו"ת פרשתנו ז, ג. ובב"מ.

(26) ולהעיר ממחז"ל (מכילתא בשלח יז, ה. בכורות ה, ב) דרפידים היינו "שרפו ישראל ידיהם מד"ת" – ומשם נסעו לה"ס, מקום קבלת התורה.

(27) ל' רש"י. ובמכילתא שם בשנינו ל' (נת' בלקו"ש [המתורגם] ח"א ע' 113 ואילך, ע' 121 ואילך).

(28) ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 122 ואילך.

(29) ראה ברכות נח, א. סנהדרין לח, א. ועוד.

גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו

(בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה,

מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה ("יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) "כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

הוספה בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות (בית רבינו שבבבל³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, ובנה מקדש בירושלים? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחר שמקדש העתידי יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

- 1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.
- 2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).
- 3) מגילה כט, א.
- 4) ספ"א.
- 5) ראה סנהדרין צה, א: "יתב אפיתחא דרומי".
- 6) יל"ש ישעי' רמז תצט.

7) ועפ"ז יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.

לקוטי

ר"ח סיון

שיחות

"לקחו" את התורה, באמצעות ובהתאם לכוחות השכל וההתבטלות העצמית של כל אחד. ואילו במתן תורה הקדוש-ברוך-הוא נתן את התורה בהתאם לכווח הניתנה שלו. במתן תורה נאמר³⁸ "וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר". לאמר את "וידבר אלקים"³⁹, וגם לאחר מכן למד משה רבינו בהר את כל התורה כולה מפי הגבורה ונתנה וכו'.

לא היה זה דבר חד-פעמי, אלא בנתינת התורה "הכניס" הקדוש-ברוך-הוא את עצמו, כביכול, בתורה (כפירוש הידוע על מאמר חז"ל⁴⁰ "אנא נפשי כתבית יבית"), כך שכאשר יהודי לומד תורה בכל זמן שהוא, צריכה להיות הכנה של האמירה והברכה "נתן לנו את תורתו", "אותי⁴¹ אתם לוקחים".

וזהו החידוש של אתה נגלית שבמתן תורה – לא זו בלבד שהיתה התעלות לעומת המצב שלפני מתן תורה, אלא שהתרחש כאן חידוש אשר הוא אינו יחסי ולא בערך כלל למצב הקודם:

לפני מתן תורה, כאשר לימוד התורה היה מצד כוחות השכל וכו' שלהם, מובן, שלקחו מן התורה רק לפי כוחו של הלומד להשיג מחכמתו של הקדוש-ברוך-הוא. ואילו לאחר מתן תורה, לימוד התורה הוא באופן שמתאחדים עם נותן התורה עצמו, אשר הכניס את עצמו בתורתו.

התאחדו באחדות מושלמת – בלב אחד, ובודאי לא באופן של מצות אנשים מלומדה ח"ו³³, אלא אחדות אמיתית.

ומכך מובן, שאצל ישראל יש נקודה בלב שבה כולם שווים – "כאיש אחד בלב אחד" – הגדול שבגדולים עם הפשוט שבפשוטים. וזהו החידוש של "ויתן שם ישראל נגד ההר": בעומדם "נגד ההר" למען "קבל תורה מסיני"³⁴, הרי התגלתה אצלם הנקודה שבלב המשווה את כולם כאחד, וזוהי³⁵ ההכנה העיקרית לקבלת התורה.

ה. החידוש במתן תורה – נתינת הקדוש-ברוך-הוא

ההסבר לכך הוא:

כבר הוסבר מספר פעמים החידוש של מתן תורה,

שהרי, לכאורה: לימוד התורה כבר היה גם בדורות הקודמים, שלפני מתן תורה, ולדוגמא – ישיבת שם ועבר, והאבות שלמדו כל התורה כולה עד שלא ניתנה, וכן בניהם אחריהם (לפני מתן תורה) עד כדי כך שלא פסקה ישיבה³⁶ מאבותינו במצרים³⁷. ומהו החידוש במתן תורה?

והוסבר, שהחידוש הוא, שאז היה מתן תורה, "נתן לנו את תורתו". לפני מתן תורה

33) להעיר ממכילתא יתרו יט, ח: לא ענו כו' אלא והשוו כולם לב אחד.

34) אשר בשנת מ"ה, שאז "וידבר אלקים את כל הדברים .. לאמר" (אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד להודש – ראה לקמן סעיף ה) קבלו זה כל בני' ועד שפרחה נשמתם על כל דיבור כו' (שבת פה, ב. – בשבת שם "יצתה", אבל בתניא (רפ"ד. פל"ז) ובכ"מ הובא "פרחה". וראה שמור"ד פכ"ט, ד. שהש"ר פ"ה, טז (ג)).

35) ולהעיר ממהחול שעי' השלום והאחדות ד"ויתן שם ישראל" נעשו ישראל מוכנים לתורה (ראה ויק' פ"ט, ט. דא"ז פרק השלום. וראה גם תנחומא (באבער) יתרו ט).

36) וי"ל דרומז לאופן דלא פטיק פומי' מגירסא (שבת ל, ריש ע"ב. ב"מ פו, א), דרגא נעלית ב"תורתו אומנתו" סתם (עלי' אמרו ולא מודה ר"ש שחפסיקון לעשות סוכה כו' (ירושלמי ברכות פ"א ה"ב. שבת פ"א ה"ב)).

37) יומא כה, ב. (בגירסת הע"י. וכ"ה ביל"ש ח"ש רמז קד. וראה דק"י יומא שם).

38) כתיילת עשה"ד (יתרו כ, א).

39) להעיר מענין שכינה מדברת מתוך גרונו*. וראה לקו"ת ד"ה וידבר אלקים (במדבר טו, ג. שה"ש כה, ג). לקו"ת שה"ש מב, סע"א. ורא"ה ד"ה בחודש השלישי (סו, ב). ולהעיר מפ"י התחלת התפלה (ברכות ד, ב. ט, ב) שכתב"א אמר ופי' (רק) יגיד (ימשין בדיבורו) תהלתך (לקו"ת שה"ש מא, א. סה"מ תרכ"ו ע' תמג. ועוד).

40) שבת קה, א (בגירסת הע"י). לקו"ת שלח מה, סע"ד ואילך. אה"ת יתרו ע' תתקא ואילך. ועוד.

41) ל' התנחומא אמור יז. וראה שמור"ד פל"ג, א. שם, ו. ועוד. – וראה תניא פמ"ז.

* מחז"ל הובא בכ"מ (א"ת להר"מ בחוקותי מג, טע"ג. תניא פל"ד. אגרו"ק סכ"ה קלט. ריש ע"ב). וראה לקו"ת ואתחנן ג. ד ובתתמן במ"מ שם (הוצאת קה"ת תשד"מ ושלא"ח).

1. הר סיני – גילוי פנימיות הלב

והדבר קשור ל"ויחן שם ישראל – כאיש אחד בלב אחד":

ההבדלים בלימוד התורה בין יהודי אחד למשנהו, ועד להבדל הגדול ביותר שבין משה רבינו לבין הפשוט שבפשוטים, הם לגבי ההשגה השכלית של התורה, שלפי כוחות הנפש יש ליהודי אחד הבנה והשגה נעלית יותר בתורה, מאשר ליהודי אחר, ועד להבדל שהוא באין-ערוך כלל.

אך התקשרותו של היהודי על-ידי לימוד התורה, היותו כולא חד עם נותן התורה – זהה אצל הגדול שבגדולים ואצל הקטן שבקטנים. הענין של "אותי"⁴² אתם לוקחים" קיים אצל איש פשוט הלומד "מקרא"⁴³, אף כאשר איננו מבין את אשר הוא לומד, שגם אז הכרחית הקדמה של "ונתן לנו את תורתו"⁴⁴, כדלעיל – בדיוק כמו ה"אותי"⁴⁵ שאצל הלומד הגדול, בעל ההבנה העמוקה בתורה, והמחדש חידושים אמיתיים.

המעלה של "אותי אתם לוקחים" אינה מושגת על-ידי הכוחות העצמיים של הלומד, אלא היא באה מלמעלה, כי "נתן לנו את תורתו".

הדבר קשור ללב של היהודי, כי בפנימיות הלב של היהודי מאירה נקודת היחידה שבנפש⁴⁶, הנעלית לגמרי מהבנה שכלית ומטעם ודעת, ובנקודה זו יש לכל יהודי האמונה בקדוש-ברוך-הוא, למעלה מטעם ודעת⁴⁷.

(42) ע"ד, "כולם ידעו אותי" (ירמ' לא, לג). וראה לקמן הערה 45.
(43) עיין בארוכה ד"ה ויגדלו תרע"ה (בהמשך תער"ב ח"ב).

(44) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב סי"ב. וש"נ.
(45) והחילוקים שבבני (עד להחילוק שבין משה רבינו והפשוט שבפשוטים) הוא רק בהגילוי ד,אותי אתם לוקחים", ועד כמה הוא מתייחד עם האדם. – ולהעיר מתניא ספ"ד: שאין הפרש בו.
ולעת"ל יתגלה ה"אותי" בכא"א באופן של ידעו – ולכן, לא יימדו עוד איש את רעהו (כהנוגע ל"אותי" – .. למקטנם ועד גדולם" (ירמ' שם).
(46) ראה לקו"ש שם ע' 119. וש"נ.
(47) ראה תניא פ"ח"ט.

וזהו המשמעות של "ויחן שם ישראל – כאיש אחד בלב אחד": בהגיעם "נגד ההר" ששם צריך להיות מעמד הר סיני, מתן תורה, התגלתה אצל ישראל פנימיות הלב, ששזה אצל כל ישראל, וגילוי נקודה זו שבלב עשתה אותם לכלי ראוי לאלקות של התורה, ל"וידבר אלקום (עד שיהיה) לאמר".

2. הכנה כללית והכנה פרטית

אך ההכנה של "ויחן שם ישראל... בלב אחד" היא רק הדרגה הראשונה בהכנה למתן תורה. על-ידי מעלה נפלאה זו של התבטלות ואחדות נעשים כלי לקבלת התורה. אך תכלית התורה היא, שילמדו אותה, בהבנה והשגה שכלית, ובהתאם לכך נדרש סדר מפורט של הכנות למתן תורה.

תכלית מתן תורה היא, שהאדם יתאחד עם התורה, עד שתיעשה לחיותו ולמציאותו. ולפיכך הוא חייב לקלוט את התורה גם על-ידי לימוד והבנה שכלית. כאשר מבינים ענין בשכל נתפס המושכל בשכל האדם והופך לחלק ממציאותו, כמזון הנעשה לדם ובשר כבשרו, כלשון התניא⁴⁸, נעשה "יחוד נפלא" בין ה"מושכל" לבין ה"מושכל".

יוצא מכך, שעל-ידי הבנת התורה מתאחד היהודי עם "דבר הוי" הנעלה לגמרי מן העולם⁴⁹.

ואלו היו שני הסוגים של הכנת ישראל לקבלת התורה:

ההכנה הראשונה למתן תורה⁵⁰, כלעיל "ויחן שם ישראל, כאיש אחד בלב אחד": התבטלות מוחלטת⁵¹ המביאה לידי כך שכל

(48) שם פ"ה. ע"ש באורך.

(49) ראה תניא שם: ה"ז משיג ותופס .. רצונו וחכמתו של הקב"ה דלית מחשבה תפיסא בי' בו'.

(50) ולהעיר מתו"א יתרו (סו, ג) דבר"ח סיון, נעשו או ישראל מוכנים ועומדים לקבל בחי' בטול זה". ע"ש (ושם קט, ג).

(51) וכן בלימוד התורה לאחר מ"ת צ"ל, "ברכו בתורה תחלה" (נדרים פא, א. בי"מ פה, ריש ע"ב), שענינו – הביטול לנותן התורה, ובלשון הב"ח (לטאו"ח ר"ס מז)

ישראל יהיו "כאיש אחד בלב אחד" – הכנה כללית של כלל ישראל כאחד.

אך מן השני בסיון "התחיל משה להתעסק עמהם בענין קבלת התורה"⁵². בכך הכוונה היא להכנות הגורמות לכך שמציאות האדם, לא רק מצד ה"יחידה" שבפנימיות הלב, תהיה כלי קיבול מתאים וראוי לקבלת התורה: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", מצות הגבלה ופרישה וכדומה, שקדשו את ישראל – ובהכנות אלו יש הבדלים בין בני ישראל⁵³, כל אחד בהתאם לדרגתו בעבודת ה', ואף בקבלת התורה היו הבדלים בין ישראל: משה⁵⁴ מחיצה לעצמו וכו', אך אצל כולם⁵⁵ "פרחה נשמתו"⁵⁶,

"שתעצם נשמתו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה" (ע"ש באורך).

(52) ל' אדה"ז בשו"ע או"ח שם.

(53) ולהעיר ממכילתא עה"פ, "ויענו כל העם יחדיו גו" (הובא בהערה 33): הושוו כולם לב אחד, דמשמע קצת שבנתיים לא היו "יחידים". וראה גם פדר"א פמ"א.

(54) מכילתא ורש"י יתרו יט, כד.

(55) ומ"ש בזה בחדא"ג שבת (פה, ב) לפענ"ד צע"ג.

(56) וגם במשה (שהרי בודאי גם אצל משה הי' הגילוי ד,טל תחי" – שבת שם).

בתניא רפ"ד מבואר ד,מדרגת משה רבינו ע"ה היא העולה על כולנה שאמרו עליו שכינה מדברת מתוך גרונו של משה ומעין זה זכו ישראל במעמד הר סיני רק שלא יכלו לסבול כמאמר רז"ל שעל כל דיבור פרחת נשמתו כו". וזוה משמע לכאורה, שאצל משה לא הוצרך להיות "פרחה נשמתו" (כמו שלא פרחת נשמתו כששכינה מדברת

ו"על כל דיבור ודיבור"⁵⁷.

ועל כך נאמר בגמ' "לא אמר להו ולא מידי משום חולשא דאורחא": ההליכה הרוחנית, שכל ישראל, ממשה רבינו ועד לפשוט שבפשוטים שבישראל, יתאחדו, כרוכה ב"חולשא" למעליותא, חולשה והתבטלות של ישראל. ולכן – "לא אמר להו ולא מידי": הכנה זו אינה קשורה לאמירה, אלא דוקא לשתיקה והתבטלות – "לא אמר".

ולאחר שמגיעים להתבטלות של כל ישראל "כאיש אחד בלב אחד", דרושה ירידה מהתבטלות עצומה זו והתעסקות בכל ההכנות האחרות, כי דוקא על-ידי כך מושגת תכלית התורה – ה"יחוד נפלא" עם אותו, אותי אתם לוקחים.

(משיחת ש"פ במדבר תשמ"ג)

מתוך גרונו). וכן מפורש בלקו"ת במדבר (יד, א) ע"פ ויק"ר בתחלתו. וראה גם המשך תער"ב ח"ב ע' תתקלא. אבל עכצ"ל להגילוי דמ"ת, "פנים בפנים", הוא למעלה מהגילוי ד,שכינה* מדברת כו", ובשביל גילוי זה** י"ל שגם אצל משה פרחת נשמתו (מכיון שצע"ג לומר שאצל משה רבינו הי' חסר העילוי דטל תחי, כנ"ל). ועצ"ע. ואכ"מ.

(57) נסמן לעיל הערה 34.

(* כפשוט גודל החילוק דשכינה ופ"ב.

** וגם בלקו"ת שם מדובר (ק) בגילוי אוא"ס שבחכמה (ע"ש). ולא הגילוי ד,פנים בפנים". פנימיות ועצמות אוא"ס ב"ה.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

ויה"ר שעי" קיום הוראת

כ"ק אדוננו מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד